S L O V E N S K Á N Á R O D N Á R A D A

VIII. volebné obdobie

162

Z á v e r e č n á s p r á v a

o výsledkoch práce Komisie Slovenskej národnej rady na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie SNR
2. Záverečná správa

Predkladá:

Ing. Ján M a j e r
podpredseda SNR a
predseda komisie

Bratislava marec 1990

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

Číslo: 120-47/1990

Z á v e r e č n á správa

o výsledkoch práce Komisie Slovenskej národnej rady na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave

Prvá a druhá informácia o činnosti Komisie Slovenskej národnej rady na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave, zachycujúca výsledky práce komisie do 1. februára 1990, bola predložená Slovenskej národnej rade 18. decembra 1989 a 5. februára 1990.

V dňoch 6., 7., 19. a 20. februára 1990 komisia, ktorej členmi sú: Ján Majer, podpredseda SNR a predseda komisie, Matúš Benyó, Klotilda Fabušová, Emil Kucharovic, Oľga Pšúriková, Dušan Pálka, Marek Šmíd, Július Porubský, pokračovala v zhromažďovaní informácií pre účely spracovania záverečnej správy. Vypočula celkom 97 osôb a svedkov. Získala dokumentačný materiál od príslušných orgánov. Činnosť komisie skončila 21. zasadaním 27. marca 1990, na ktorom bola prijatá záverečná správa o výsledkoch práce komisie v nasledovnom znení.

Udalosti z 25. marca 1988 nemožno vysvetliť bez krátkeho pohľadu na historický vývoj od roku 1948.

Totalitná moc po roku 1948 postupne vytláčala zo spoločnosti všetko, čo neslúžilo jej ideológii. Päťdesiate roky znamenali pre spoločnosť jedno z najťažších období našej histórie - pre cirkev a veriacich to platí osobitne. Cirkevná politika štátu, za ktorú niesla zodpovednosť KSČ, bola koncipovaná v duchu stalinských metód, ideovej intolerancie a násilia. Boli zrušené všetky rehole, všetky semináre okrem jedného, všetky náboženské spolky a inštitúcie, zastavené boli desiatky časopisov okrem dvoch prísne kontrolovaných. Biskupi boli zatknutí alebo internovaní, kňazi boli pod kontrolou cirkevných tajomníkov - ateistov a štátne orgány im svojvoľne odoberali súhlas k pôsobeniu. Na veriacich sa robil ustavičný nátlak, boli trvalé ťažkosti s vyučovaním detí v náboženstve. Evidované boli krsty a sobáše, pohreby, návštevy kostolov a náboženských obradov. Veriaci občan mal ustavičné problémy pre svoje náboženstvo v zamestnaní a nemohol zastávať dôležitejšie miesta.

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

Obdobie tzv. normalizácie, po krátkom období politického uvoľnenia v rokoch 1968-1969, zastavilo prirodzený politický, ekonomický, kultúrny a ideový vývoj spoločnosti. Politika KSČ a skutočné potreby spoločnosti sa uberali odlišným smerom. Spoločenské rozpory sa ignorovali alebo násilne potláčali. Štát vykonával kontrolu nad cirkvami v podobe štátneho dozoru stále intenzívnejšie v rozpore so vznesenými námietkami. Na druhej strane podporoval združenie Pacem in terris, cirkevne zakázané a namierené proti jednote kňazov. Pretože sa tieto problémy zo strany štátu nerie-šili, veriaci začali veľkú podpisovú akciu za náboženskú slobodu, ktorej požiadavky zhrnuli do 31 bodov. Túto petíciu občanov za náboženskú slobodu podpísalo viac ako pol milióna občanov. Vnútropolitické riešenie situácie ohľadom náboženských slobôd sa naďalej odkladalo, občania preto volili krajnú formu uplatnenia občianskych slobôd a to zhromaždenie dňa 25. marca 1988 na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave. Žiaľ, toto pokojné zhromaždenie občanov, dožadujúcich sa svojich ústavou zaručených práv bolo neadekvátnym zásahom mocenských síl hrubo potlačené. V tomto prípade išlo aj podľa hodnotenia bývalých politických činiteľov,vystupujúcich pred komisiou, o prvú a najvýznamnejšiu konfrontáciu medzi štátnou mocou ČSSR a časťou obyvateľstva od Pražskej jari 1968.

Listom zo dňa 10. marca 1988 oznámil Dr. František Mikloško Obvodnému národnému výboru Bratislava I, že v piatok 25. marca 1988 sa bude konať o 18,00 h na Hviezdoslavovom námestí pred Slovenským národným divadlom v Bratislave tiché 30-minútové zhromaždenie veriacich občanov za menovanie katolíckych biskupov na uprázdnené diecézy na Slovensku podľa rozhodnutia Sv. Otca, za úplnú náboženskú slobodu v Československu a za úplné dodržiavanie občianskych práv v Československu.

08 Dňa 14. marca 1988, teda ešte pred rozhodnutím ObNV Bratislava I, požiadal plk. JUDr. Štefan Mikula, náčelník Správy ZNB hlavného mesta SSR Bratislavy a Západoslovenského kraja vtedajšieho ministra vnútra ČSSR Vratislava Vajnara o súhlas na vyhlásenie mimoriadnej bezpečnostnej akcie na potlačenie zhromaždenia.

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

Dňa 15. marca 1988 minister vnútra ČSSR Vratislav Vajnar súhlas na akciu udelil.

Dňa 16. marca 1988 náčelník Mestskej správy VB pplk. JUDr. Ladislav Duduc vypracoval a plk. JUDr. Štefan Mikula schválil plán mimoriadnych bezpečnostných opatrení na území hlavného mesta SSR Bratislavy napriek tomu, že príslušný národný výbor o možnosti konať zhromaždenie ešte nerozhodol. Plán obsahoval tri alternatívy opatrení. Všetky tieto opatrenia mali charakter násilného potlačenia. 24

Dňa 17. marca 1988 vydal Obvodný národný výbor Bratislava I rozhodnutie o zákaze zhromaždenia, ktoré v ten istý deň doručil oznamovateľovi. Zákaz zhromaždenia zdôvodil tým, že oznamovateľ nemôže ako súkromná osoba zabezpečiť verejný poriadok. Predmetné rozhodnutie národný výbor vydal v rozpore s článkom 28 Ústavy ČSSR z roku 1960, ktorý zaručuje slobodu zhromaždovania a stanovuje jej garancie. Zhromaždenie nenaplnilo znaky trestného činu a priečinu.

Konanie Obvodného národného výboru Bratislava I ovplyvnil tajomník sekretariátu pre veci cirkevné Národného výboru hlavného mesta SSR Bratislavy Imrich Szabo listom zo dňa 14. 3. 1988, v ktorom zhromaždenie označil za "zhromaždenie s tendenčným zámerom" a vyjadril sa, že nemôže súhlasiť s jeho konaním napriek tomu, že nebol kompetentný udeľovať takýto súhlas . Išlo o občiansku záležitosť a zhromaždenie neoznámila cirkevná inštitúcia. 10

Bezprostredne po oznámení zhromaždenia zaujal k jeho konaniu negatívne stanovisko vedúci tajomník Mestského výboru KSS Gejza Šlapka. Tento politický predstaviteľ trval na zákaze zhromaždenia, i keď kompetentní funkcionári národného výboru zvažovali možnosti jeho konania.

Na rokovaniach Obvodného národného výboru Bratislava I sa vo veci zúčastňovali príslušníci Štátnej bezpečnosti.

Dňa 21. marca 1988 sa Dr. František Mikloško odvolal proti rozhodnutiu Obvodného národného výboru Bratislava I o zákaze zhromaždenia. V odvolaní uviedol, že zhromaždenie organizuje viac veriacich, ktorí sú schopní zabezpečiť verejný poriadok, pretože majú už skúsenosti z desiatok pútí so státisícovou účasťou.

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

Dňa 24. marca 1988 Národný výbor hlavného mesta SSR Bratislavy odvolanie Dr. Františka Miklošku zamietol.

Dňa 25. marca 1988 odbor vnútorných vecí Národného výboru hlavného mesta SSR Bratislavy rozhodnutie o zákaze zhromaždenia doručil oznamovateľovi na Miestne oddelenie VB Bratislava-Dúbravka, kde bol tento zadržaný. Aj toto rozhodnutie ovplyvňoval, napríklad nesúhlasným stanoviskom, tajomník MV KSS Bohumil Chudý.

Konanie a rozhodnutia národných výborov oboch stupňov, ako aj postup bezpečnostných zložiek pri príprave zásahu určoval politický zákaz zhromaždenia. Ešte pred vydaním rozhodnutia národného výboru o zákaze zhromaždenia informoval dňa 15. marca 1988 minister vnútra SSR Štefan Lazar Predsedníctvo ÚV KSS o pripravovaných opatreniach bezpečnosti proti konaniu zhromaždenia. Nikto z členov Predsedníctva ÚV KSS nevyslovil námietku proti príprave zásahu. Podobne boli členovia Predsedníctva ÚV KSS informovaní aj na schôdzke predsedníctva dňa 22. marca 1988. Na rokovaní Predsedníctva ÚV KSS 15. marca 1988 bola ustanovená politická komisia, ktorej úlohou bolo robiť opatrenia na zabránenie zhromaždenia, resp. v prípade jeho konania prijať voči nemu účinné opatrenia.

Pred 25. marcom 1988 prijali funkcionári škôl, armády, ľudových milícií, podnikov, orgánov a organizácií rôzne opatrenia proti účasti občanov na zhromaždení; podobné opatrenia prijal aj rezort kultúry a zdravotníctva, ktorý sa tiež pripravil poskytnúť v kritický deň širšiu zdravotnícku pomoc. Rámec politickej zodpovednosti siaha vo vertikálnej línii cez MV KSS a ÚV KSS smerom nahor až po ÚV KSČ a spätne i nadol až po niektoré základné zložky KSS.

Opatrenia urobené dňa 25. marca 1988 ešte pred konaním zhromaždenia smerovali ku zabráneniu účasti občanov na zhromaždení a vytvárali atmosféru obáv a napätia.

V dopoludňajších hodinách prešli ulicami Bratislavy v súvislosti so zhromaždením obrnené transportéry. Príslušníci VB plnili svoje úlohy tak, aby maximálne znemožnili vjazd mimobratislavských prostriedkov osobnej a zvlášť hromadnej prepravy do mesta.

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

V tejto súvislosti dostali pokyn hľadať a zistiť technické závady vozidiel a na tomto základe nevpúšťať vozidlá do centra Bratislavy. V čase predpokladanej prepravy občanov na miesto zhromaždenia bola obmedzovaná aj mestská hromadná doprava, najmä zo sídlisk do centra mesta. V priestore Hviezdoslavovho námestia vykonávali kropiace a čistiace vozidlá Technických služieb tzv. blokové čistenie námestia a priľahlých ulíc, opravárenské vozidlá s plošinami vykonávali údržbu lámp. Kropiace vozidlá čistili priestory vodou napriek tomu, že výdatne pršalo, pričom striekali vodou skupinky ľudí, ktorí sa zhromažďovali na námestí. Verejný poriadok narušovali aj striekaním vody do ľudí stojacich na zastávkach MHD. Veliteľský štáb ZNB, ktorý sledoval situáciu pred konaním zhromaždenia až po skončenie zhromaždenia, neprijal nijaké opatrenia proti narušovaniu verejného poriadku a na ochranu zdravia občanov.

Približne o 17,30 h príslušníci v uniformách i v civile zablokovali chodníky a cesty vedúce k Hviezdoslavovmu námestiu, na ktorom sa malo konať zhromaždenie. V tomto čase v priestore Hviezdoslavovho námestia bezpečnosť sústreďovala vozidlá, vrátane vozidiel slúžiacich k prevozu predvádzaných osôb. Rovnako intenzívne plnili svoje úlohy zložky Štátnej bezpečnosti, ktoré boli tiež v úplnej pohotovosti.

Napriek spomenutým opatreniam sa v priestore námestia postupne zhromaždilo asi 3 500 ľudí. V priľahlých uliciach ich bolo oveľa viac. Zhromaždenie veriacich začalo o 18,00 h. Veriaci najskôr zaspievali štátnu a potom pápežskú hymnu. Pracovník sekretariátu pre veci cirkevné Národného výboru hlavného mesta SSR Bratislavy Dr. J. Čomaj prečítal výzvu na rozchod občanov a zároveň upozornil, že v prípade neuposlúchnutia tejto výzvy budú použité sily a prostriedky štátnej moci. Výzvu čítal pracovník Národného výboru hlavného mesta SSR Bratislavy napriek tomu, že na to bol kompetentný odbor vnútra Obvodného národného výboru Bratislava I. Tento národný výbor v deň zhromaždenia nevykonal nijaké opatrenia a jeho funkcionári ani pracovníci

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

na mieste zhromaždenia neboli prítomní. Svedkovia potvrdili skutočnosť, že výzvu bolo počuť iba v blízkosti amplión, z ktorého bola vyhlásená.

Bezpečnosť použila na začiatku zhromaždenia všetky sirény motorových vozidiel, pohotovostných motorizovaných jednotiek, a to počas modlitieb veriacich i neskôr. Sirény boli veľmi ohlušujúce, nakoľko išlo o ich väčší počet. Následne vozidlá vrážali do zhromaždených, ktorí nemali možnosť včas ani kam ustúpiť, za účelom ich vytlačenia z námestia. Týmto zákrokom rozdelila bezpečnosť veriacich na menšie skupiny. Do radov zhromaždených veriacich vnikali civilné osoby, ktoré im vyrážali z rúk sviečky a používali vulgáne výrazy. Proti zhromaždeným protiprávne zasahovali aj počas zásahu bezpečnosti kropiace autá Technických služieb nájazdami a prúdom vody.

Napriek všetkým okolnostiam sa veriaci nedali strhnúť k násilnej reakcii a dôstojne a pokojne zotrvávali na námestí. Tri minúty pred plánovaným ukončením zhromaždenia bezpečnosť použila 2 vodné delá, ktoré pokračovali v činnosti i po skončení zhromaždenia,a to aj mimo priestoru Hviezdoslavovho námestia. Prúd vody pritom spôsobil pád niekoľkých občanov. Pred koncom zhromaždenia zasiahli obuškami aj príslušníci pohotovostného oddielu so špeciálnou výstrojou (štíty, biele prilby, dlhé obušky). Proti občanom okrem obuškov bezpečnosť použila vonku aj v uzavretých priestoroch slzotvorný plyn KASR. Voči občanom bezpečnosť použila i fyzické násilie a psov.

Zhromaždenie, ktorého sa zúčastnili nielen veriaci, sa ukončilo odchodom občanov z priestoru námestia o 18,30 h. Bezpečnosť však bezdôvodne zasahovala ďalej i mimo lokality Hviezdoslavovho námestia, napríklad na Námestí SNP, pred obchodným domom Prior a v Petržalke. Príslušníci bezpečnosti zasahovali i voči občanom, ktorí počas i po skončení zhromaždenia mali snahu odísť z Hviezdoslavovho námestia.

Na Mestskú správu VB príslušníci neoprávnene predviedli 126 občanov ČSSR a 12 cudzích štátych príslušníkov, vrátane akreditovaných zahraničných novinárov. Piatim cudzím štátnym

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

príslušníkom z nesocialistických štátov bol skrátený pobyt v ČSSR v zmysle § 3 zák. č. 60/1965 Zb. a nariadené vycestovať. Medzi nimi napr. rakúskej novinárke Barbare Coudenhove-Kalergi.

Väčšina predvedených bola bez predošlého zistenia totožnosti násilne umiestňovaná do vozidiel a bezdôvodne fyzicky inzultovaná vykrúcaním rúk, bolestivými hmatmi v oblasti hrdla a brady, tlačením prstov do slabín, sácaním, kopaním, údermi obuškami a použitím slzotvorného plynu, pričom bezpečnosť tieto metódy praktizovala aj počas prevozu predvádzaných, kedy boli občania okrem iného vo viacerých prípadoch pripútavaní o sedadlá. V budove Mestskej správy VB sa príslušníci dopustili voči predvedeným rôznych nezákonných úkonov - neoprávneného zisťovania totožnosti (fotografovanie, snímanie daktyloskopických stôp), osobných prehliadok, ďalšej fyzickej inzultácie a nezákonného zadržania niekoľkých osôb.

Príslušníci ZNB použili najmenej proti 32 osobám obušok, proti 6 osobám KASR, vodným delom bolo zasiahnutých 5 osôb, kropiacimi autami bolo zasiahnutých 9 osôb. Nezákonná fyzická inzultácia pred a počas prevozu a výsluchov (pripútanie o sedadlo auta, nasadenie pút, vykrúcanie rúk a pod.) bola spáchaná na 73 osobách.

Neoprávnené zisťovanie totožnosti po predvedení (fotografovanie, snímanie daktyloskopických stôp, osobné prehliadky) bolo vykonané na 99 osobách.

Následky zásahov sa prejavili na zdraví poškodených, z ktorých je 14 evidovaných vo vyšetrujúcich spisoch. Mnohí zranení nevyhľadali z obavy pred následkami z represií po oznámení svojho mena lekársku pomoc.

Údaje sa týkajú iba neoprávnene predvedených osôb; v skutočnosti bolo zásahov mnohonásobne viac.

Z uvedených skutočností je zrejmé, že zásah jednoznačne nesmeroval ku obnoveniu verejného poriadku, neslúžil len

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

k prekazeniu zhromaždenia a jeho podstatnou črtou bola snaha zastrašiť zúčastnených veriacich a v konečnom dôsledku potlačiť rastúcu občiansku aktivitu.

Počas zásahu pôsobila v hoteli Carlton na IV. poschodí politická komisia v zložení:

Gejza Šlapka	vedúci tajomník MV KSS Bratislava, tajomník ÚV KSS a člen Predsedníctva ÚV KSS
Miroslav Válek	minister kultúry SSR a člen Predsedníctva ÚV KSS
Štefan Lazar	minister vnútra SSR
Ladislav Sádovský	vedúci odd. štátnej administratívy ÚV KSS
Ján Šveda	vedúci odd. ÚV KSS
Igor Škorica	vedúci odd. ÚV KSS
Vincent Máčovský	námestník ministra kultúry SSR - riaditeľ odboru pre veci cirkevné
Ladislav Horák	zástupca náčelníka Správy ZNB hl. mesta Bratislavy a Západoslovenského kraja
Štefan Mikula	náčelník Správy ZNB hl.mesta Bratislavy a Zs. kraja
Pavol Kováč	námestník primátora Národného výboru hl. m. SSR Bratislavy
Alojz Lorenc	námestník ministra vnútra ČSSR

Na II. poschodí hotela Carlton sídlil štáb bezpečnosti na čele s náčelníkom Mestskej správy VB Ladislavom Duducom.

Pokyny k zásahom bezpečnosti proti zhromaždeným tlmočil z politickej komisieŠtefan Mikula náčelníkovi MS VB Ladislavovi Duducovi, ktorý zabezpečoval konkrétne zásahy bezpečnosti.

Nikto z členov politickej komisie nevyjadril svoj nesúhlas s postupom bezpečnosti počas zásahu, ani pri vyhodnotení zásahu v príslušných štátnych a straníckych orgánoch. Nikto

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

takýto nesúhlas nevyjadril ani na žiadnom inom rozhodujúcom stupni riadenia spoločnosti.

Správu o zhromaždení veriacich a zásahu poriadkových síl predložili Predsedníctvu ÚV KSČ v apríli 1988 Ignác Janák a Peter Colotka. Podobne ako Predsedníctvo ÚV KSS, ktoré sa s touto správou oboznámilo 29. marca 1988, aj Predsedníctvo ÚV KSČ prijalo túto správu súhlasne a bez námietok.

Uvedené skutočnosti potvrdzujú, že monopolné postavenie Komunistickej strany umožnilo tvrdý a surový zásah poriadkových síl vzhľadom k tomu, že štátne orgány neboli nezávislé pri svojom rozhodovaní, pričom sa však štátna a politická moc vzájomne prelínali.

Na príprave akcie i na zásahu sa podieľali všetky zložky vtedajšej štruktúry bezpečnosti - Verejná bezpečnosť, Štátna bezpečnosť, federálne zložky i tzv. 12. správa, každá zložka podľa systému práce - spravodajská činnosť, vypočúvanie, predvádzanie, zásah a pod.

Na potlačenie zhromaždenia veriacich občanov bolo nasadených podľa plánu bezpečnostných opatrení

953 príslušníkov ZNB
z toho 9 služobných funkcionárov MS VB Bratislava,
192 príslušníkov VB zaradených na rôznych stanovištiach,
338 príslušníkov VB z MS VB Bratislava a Pohotovostného útvaru VB pre SSR,
414 príslušníkov VB, PJ VB, PJ VB Obv.správy ZNB Bratislava I - V a príslušníci PÚ VB pre SSR,

54 príslušníkov Správy Št.B Správy ZNB hl. mesta Bratislavy a Zs. Kraja,
7 pohotovostných motorových jednotiek VB použitých na vytláčanie občanov,
14 kropiacich vozidiel,
7 čistiacich vozidiel Komunálnych a technických závodov hl. mesta SSR Bratislavy, k.p.,
2 vodné delá (tretie vodné delo v zálohe),

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

2 autobusy (tretí autobus v zálohe),

8 eskortných vozidiel (ďalšie dve eskortné vozidlá v zálohe),

3 obrnené transportéry OT 64 boli pripravené v zálohe k zásahu, ale neboli nasadené.

Zásah bezpečnostných síl voči zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave hrubým spôsobom narušil občianske práva a slobody najmä Ústavou z roku 1960 zaručenú slobodu zhromažďovania. Porušil aj medzinárodné záväzky, najmä Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, prijatý ČSSR a publikovaný v Zbierke zákonov pod číslom 120 z roku 1976.

Orgány ZNB po zásahu predložili Obvodnej prokuratúre Bratislava I návrh na potrestanie 22 osôb pre prečin proti verejnému poriadku podľa § 6 písm. a) zákona č. 150/1969 Zb. o prečinoch.

Obvodná prokurátorka pre Bratislavu I v piatich prípadoch vrátila vec na doplnenie objasňovania; z nich orgány ZNB 4 odložili a jednu odovzdali príslušnému národnému výboru na rokovanie ako priestupok.

Na 17 osôb obvodná prokurátorka podala návrh na potrestanie Obvodnému súdu Bratislava I za prečin proti verejnému poriadku podľa § 6 písm.a) zákona č. 150/1969 Zb. U všetkých osôb zároveň navrhla vydať trestný rozkaz podľa § 314e ods.1, písm. a), b) Trestného poriadku.

Obvodný súd Bratislava I vo všetkých 17 prípadoch vydal trestný rozkaz. V troch veciach bol trest uložený trestným rozkazom vykonaný. Dvom osobám bol trest odpustený na základe amnestie prezidenta ČSSR z 27. októbra 1988. V ostatných veciach obvinení podali proti trestnému rozkazu odpor. Na základe neho súd proti deviatim osobám trestné stíhanie zastavil podľa amnestie. V jednom prípade, pretože obvinený po použití amnestie trval na prejednaní veci, súd rozsudkom uznal vinu, avšak trest neuložil. Jednej osobe,na ktorú sa rozhodnutie o amnestii z 27. októbra 1988 nevzťahovalo, bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody.

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

Orgány ZNB v súvislosti so zákrokom proti zhromaždeniu veriacich oznámili Obvodnému národnému výboru Bratislava I pre priestupok podľa § 17 ods. 1 písm. e) zákona č. 60/1961 Zb. 78 občanov. Z nich Obvodný národný výbor Bratislava I postihol 33 občanov za uvedený priestupok, v 13 prípadoch konanie zastavil a 23 vecí postúpil iným orgánom (21 MNV v mieste bydliska a 2 príslušným vojenským útvarom). V 8 veciach nerozhodol a jedno oznámenie vrátil orgánom ZNB na došetrenie.

Generálny prokurátor SSR podal vo všetkých trestných veciach sťažnosť pre porušenie zákona. Mimoriadny opravný prostriedok bol podaný preto, lebo súd pri rozhodovaní o vine porušil zákon. Občania svojou účasťou na verejnom zhromaždení nenarušovali verejný poriadok a tak nenaplnili formálne znaky skutkovej podstaty prečinu a navyše chýbal aj požadovaný stupeň nebezpečnosti ich konania pre spoločnosť.

Na pokyn Generálnej prokuratúry SSR podala obvodná prokurátorka pre Bratislavu I doposiaľ 15 protestov proti rozhodnutiam Obvodného národného výboru Bratislava I o postihu občanov za priestupok v súvislosti s účasťou na zakázanom zhromaždení veriacich 25. marca 1988. Ďalších 10 protestov podali miestne príslušní okresní prokurátori v Galante, Martine, Dolnom Kubíne, Trnave, pre Bratislavu-vidiek, mestský prokurátor v Bratislave a mestský prokurátor v Košiciach. Niektorým protestom už národné výbory vyhoveli a svoje rozhodnutia ako nezákonné zrušili a konanie zastavili; konanie o ďalších protestoch nie je ešte skončené.

Generálny prokurátor SSR odovzdal náčelníkovi Vojenskej obvodovej prokuratúry v Bratislave plk. JUDr. Ivanovi Petrovičovi podklady, ktorých prešetrenie zákonnosti patrí do kompetencie vojenskej zložky prokuratúry.

Vojenská obvodová prokuratúra v Bratislave začala trestné stíhanie mjr. ZNB Alexandra Kysuckého pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm.a)

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

Trestného zákona preto, že nezákonne predviedol a zaistil RNDr. Františka Miklošku. Pretože RNDr. František Mikloško spolu s JUDr. Jánom Čarnogurským dňa 7. februára 1990 formou otvoreného listu prostredníctvom Československej tlačovej kancelárie navrhli zastaviť trestné stíhanie mjr. Alexandra Kysuckého, podala Komisia Slovenskej národnej rady prezidentovi republiky v prospech trestne stíhaného žiadosť o udelenie milosti.

Okrem mjr. Alexandra Kysuckého nebolo proti nikomu z politických, či štátnych činiteľov začaté trestné stíhanie.

Komisia zhodne s názorom JUDr. Jána Čarnogurského a RNDr. Františka Miklošku zaujala stanovisko, že akýkoľvek trestný postih proti komukoľvek v súvislosti so zhromaždením veriacich dňa 25. marca 1988 v Bratislave by nebol vhodný.

Zhromaždenie vzniklo z podnetu veriacich, vyjadrilo však aj požiadavku za úplné dodržiavanie občianskych práv v Československu pre všetkých občanov - veriacich aj neveriacich.

Je nepochybné, že toto zhromaždenie ako veľmi vážny a účinný verejný prejav občanov podmienilo zmeny v ČSSR po 17. novembri 1989.

Činnosť komisie sa touto správou ukončila a poveruje svojho predsedu v prípade potreby konať v jej mene i naďalej.

Bratislava,marec 1990

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

Komisia Slovenskej národnej rady na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave

---

Bratislava
27. marca 1990
Číslo: 120-46/1990

Vážený pán prezident Václav Havel,

Komisia Slovenskej národnej rady na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave si Vás dovoľuje požiadať o udelenie milosti v prospech mjr. ZNB Alexandra K y s u c k é h o .

D ô v o d y :

Vojenská obvodová prokuratúra v Bratislave pod č. j. OPv 9/1990 začala trestné stíhanie mjr. ZNB Alexandra Kysuckého, nar. 15. 1. 1949 v Bratislave, bytom Súmračná č. 20, 821 02 Bratislava II, národnosť slovenská, ženatý, pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods.1 písm. a) Trestného zákona preto, že dňa 25. marca 1988 nezákonne predviedol a zaistil RNDr. Františka Mikloško, aby mu tak zabránil organizovať zhromaždenie veriacich občanov 25. marca 1988 v Bratislave.

Komisia Slovenskej národnej rady na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave prišla k záveru, že akýkoľvek trestný postih proti komukoľvek by v súvislosti s ideovou náplňou zhromaždenia veriacich 25. marca 1988 v Bratislave nebol vhodný.

Zohľadnila pri tom aj to, že organizátori zhromaždenia RNDr. František Mikloško a JUDr. Ján Čarnogurský uverejnili spolu prostredníctvom Československej tlačovej kancelárie v tlači otvorený list, ktorým žiadajú zastavenie trestného stíhania mjr. Alexandra Kysuckého.

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

Komisia Slovenskej národnej rady Vás preto, vážený pán prezident, žiada o udelenie milosti menovanému, a to zastavením trestného stíhania proti nemu.

S úctou a ubezpečením našej oddanosti Vašim ideám.

Komisia Slovenskej národnej rady:

Ján Majer, podpredseda SNR
a predseda komisie

poslanci SNR a členovia komisie

Matúš Benyó

Klotilda Fabušová

Emil Kucharovic

Oľga Pšúriková

za Občiansku iniciatívu VPN

Dušan Pálka

Marek Šmíd

Július Porubský

Vážený pán

Václav H a v e l
prezident ČSSR

P r a h a - Hradčany

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk

Číslo: 120-47/1990

N á v r h

U z n e s e n i e

Slovenskej národnej rady

z ... marca 1990 č. ...

k záverečnej správe o výsledkoch práce Komisie Slovenskej národnej rady na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave

Slovenská národná rada

A. b e r i e so súhlasom na v e d o m i e

1. záverečnú správu o výsledkoch práce Komisie Slovenskej národnej rady na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave (tlač SNR 162),

2. že komisia podala podnet prezidentovi ČSSR V. Havlovi na udelenie milosti v prospech mjr. ZNB A. Kysuckého,

3. že komisia ukončila svoju činnosť;

B. s ú h l a s í

s tým, aby Ing. J. Majer, podpredseda Slovenskej národnej rady mohol podať ďalšie podnety prezidentovi ČSSR V.

Dokument bol použitý pri príprave knihy:
Šimulčík, J.: Čas svitania. ***Sviečková manifestácia - 25. marec 1988***, Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, 2003 (2. vydanie).
www.svieckovamanifestacia.sk